

רשומות

הצעות חוק

1995 במאי 24

2400

כ"ד באייר התשנ"ה

עמוד

460 הצעת חוק סוכני המכס (תיקון מס' 2), התשנ"ה-1995

תיקון עקיף:

פקודת המכס

הצעת חוק סוכני המכס (תיקון מס' 2), התשנ"ה-1995

- תיקון סעיף 1
1. בסעיף 1 לחוק סוכני המכס, התשכ"ה-1964¹ (להלן - החוק העיקרי) -
- (1) במקום ההגדרה "פעולת מכס" יבוא:
- "פעולת מכס" - כל עשייה למען הזולת כלפי רשויות המכס בקשר ליבוא, ליצוא או למעבר טובין, ששר האוצר קבע אותה בצו;
- (2) אחרי ההגדרה "פעולת מכס" יבוא:
- "בעל השכלה תיכונית" - מי שהוא בעל תעודה המזכה את בעליה להתקבל למוסד שהוכר כמוסד להשכלה גבוהה לפי חוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958²;
- "הועדה" - הועדה המייעצת שנתמנתה לפי סעיף 2;
- "פקיד רשוי" - מי שנתמנה לפי סעיף 16;
- "המנהל" - מנהל המכס ומס ערך מוסף.
- החלפת סעיף 2
2. במקום סעיף 2 לחוק העיקרי יבוא:
- "ועדה מייעצת 2. (א) המנהל ימנה ועדה מייעצת בת שבעה חברים לענין חוק זה ויקבע את דרך פעולתה.
- (ב) הועדה תקבע את סדרי דיוניה ככל שלא קבעם המנהל.
- (ג) חברי הועדה יהיו -
- (1) המשנה למנהל או סגן המנהל שמינה המנהל, אשר יכהן כיושב ראש הועדה;

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 1** לחוק סוכני המכס, התשכ"ה-1964 (להלן - החוק), קובע לאמור:
- הגדרות**
1. בחוק זה -
- "סוכן מכס" - אדם העושה פעולת מכס בשביל זולתו דרך שירות לכל, והוא רשום בפנקס סוכני המכס לפי חוק זה;
- "פעולת המכס" - כל פעולה וכל מגע עם רשות המכס בקשר ליבוא, ליצוא או למעבר טובין, ששר האוצר קבע אותם בצו כפעולות מכס;
- יתר המונחים - כמשמעותם בפקודת המכס, אלא ש"בעל" לענין טובין - לרבות אדם הפועל כסוכנו, אך למעט סוכן מכס שאין לו טובת הנאה בטובין.
- מוצע להגדיר מחדש את המונח "פעולת מכס"; הנוסח המוצע רחב יותר וכולל כל עשייה למען הזולת
- ¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 16; ח"ח התשנ"ג, עמ' 168.
- ² ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

- (2) שלושה נציגים של סוכני המכס, שמינה המנהל בהתייעצות עם הגופים המייצגים סוכני מכס;
 (3) עובד משרד התחבורה שהציע המנהל הכללי של משרד התחבורה;
 (4) נציג איגוד לשכות המסחר בישראל;
 (5) נציג התאחדות התעשיינים בישראל.

3. בסעיף 3 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 3

(1) סעיף קטן (ב) – בטל;

(2) בסעיף קטן (ג), במקום "סעיף זה" יבוא "חוק זה".

4. אחרי סעיף 3 לחוק העיקרי יבוא:

3א. (א) לא יעשה אדם פעולת מכס אלא אם כן הוא סוכן מכס או פקיד רשוי; סוכן מכס שהוא תאגיד לא יעשה פעולת מכס אלא באמצעות יחיד שהוא סוכן מכס או פקיד רשוי מטעמו;

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) חתימה על רשימונים לענין סעיף 25 לפקודת המכס תיעשה בידי סוכן מכס בלבד, אולם –

(1) המנהל רשאי לקבוע בכללים תנאים שבהם יהיה רשאי גם פקיד רשוי, המועסק על ידי תאגיד בעל היקף פעילות נרחב, לחתום על רשימונים;

(2) המנהל רשאי לאשר, בנסיבות מיוחדות, ולתקופה שלא תעלה על 60 ימים, למנויים להלן, לחתום על רשימונים:

(1) פקיד רשוי המועסק על ידי סוכן מכס;

(2) פקיד רשוי המועסק בתאגיד שהוא סוכן מכס, והוא בעל זכות חתימה המחייבת את התאגיד.

חוראות פסקה זו לא יחולו על תאגיד שהופעל לגביו סעיף 5(ב).

דברי הסבר

רשימונים אם הם מועסקים אצל סוכני מכס גדולים במיוחד.

שינוי אחר, טכני במהותו, המוצע בסעיף זה, הוא להעביר לכאן גם את ההוראה שבסעיף 22 לחוק, לפיה תאגיד סוכן מכס יבצע פעולות מכס רק באמצעות יחיד שהוא סוכן מכס או פקיד רשוי מטעמו.

סעיף 8 לחוק, כנוסחו היום, קובע לאמור:

"בקשה לרישום

8. המבקש להירשם כסוכן מכס יגיש בקשה לכך בטופס שיוורה עליו המנהל."

סעיפים 3 ו-4 סעיף 3(ב) לחוק, כנוסחו היום, קובע לאמור:

"(ב) לא יתמנה אדם לעשיית פעולת מכס אלא אם הוא סוכן מכס או פקיד רשוי."

מוצע לבטל סעיף קטן זה ולקבוע במפורש, שרק סוכן מכס ירשה לחתום על רשימונים שהוא, למעשה, הצהרת היבואן לגבי הטובין שייבא, המשמשת בסיס לקביעת חיובו במס. יחד עם זאת, מוצע להסמיך את המנהל, במקרים מיוחדים, לאשר לפקיד רשוי לחתום על רשימוני יבוא, למשל, כדי לאפשר לעסק לפעול גם כשהסוכן נעדר מעבודתו עקב נסיבות המצדיקות זאת; כן מוצע להעניק למנהל סמכות לקבוע בתקנות תנאים שלפיהם פקידים רשויים יהיו רשאים לחתום על

- הוספת סעיף 3ב .5. אחרי סעיף 3א לחוק העיקרי יבוא:
- "בקשה להירשם כסוכן מכס; הבקשה תוגש על גבי טופס שקבע המנהל."
- 3ב. מי שנתקיימו בו הוראות סעיף 4 רשאי להגיש בקשה להירשם כסוכן מכס
- החלפת סעיף 4 .6. במקום סעיף 4 לחוק העיקרי יבוא:
- "תנאים לרישום סוכן מכס .4. (א) יחיד יהא כשיר להירשם כסוכן מכס אם נתקיימו בו כל אלה:
- (1) הוא תושב ישראל;
- (2) מלאו לו 23 שנים;
- (3) הוא בעל השכלה תיכונית;
- (4) הוא עבר תקופת התמחות של שנתיים לפחות, כפי שנקבע בתקנות, אצל סוכן מכס בעל ותק של חמש שנים לפחות, שהועדה אישרה אותו כמאמן;
- (5) הוא עמד בבחינות שקבע המנהל, בנושאים שקבע בהתייעצות עם הועדה ואשר פורסמו ברשומות.
- (ב) המנהל רשאי לקבוע ליחיד שהגיש לו בקשה לכך, תקופת התמחות קצרה מהאמור בסעיף קטן (א)4 או לפטור אותו מחובת התמחות, אם מצא כי לאותו יחיד נסיון מספיק בפעולות מכס.
- (ג) אלה ייראו כמי שנתקיימו לגביהם הוראות סעיף קטן (א)4 ו־5);
- (1) מי שסיים קורס מעריכים באגף המכס ומע"מ (להלן – האגף), שהמנהל ונציגי שירות המדינה אישרו את תכנית הלימודים בו, קיבל תעודת מעריך, ועבד כמעריך באגף במשך עשר שנים לפחות;
- (2) מי שכהן במשרת גובה מכס באגף במשך 5 שנים לפחות;

ד ב ר י ה ס ב ר

- מוצע לקבוע כי רק מי שנתקיימו בו הוראות סעיף 4 לחוק המוצע זכאי להגיש בקשה כאמור, ולהעביר את ההוראה לסעיף 3ב.
- סעיף 6 לסעיף 4(א)3 המוצע:
- סעיף קטן 4(א)3 לחוק, כניסחו היום, קובע לאמור:
- "בשירות יחיד להירשם בפנקס
4. (א) יחיד יהא כשיר לרישום כסוכן מכס אם נתקיימו בו כל אלה:
- (1)
- (2)
- (3) הוא בעל השכלה תיכונית, אלא שהמנהל רשאי, במקרים הנראים לו, לוותר על קיום תנאי זה, כולו או מקצתו."
- מוצע שלמנהל לא תהיה עוד סמכות לוותר על הדרישה שסוכן מכס יהיה בעל השכלה תיכונית. מטרת התיקון היא להבטיח רמה נאותה של העוסקים במקצוע.
- לסעיף 4(א)5 ו־4 המוצע:
- סעיף 4(א)5 לחוק, כנוסחו היום, קובע, כי אחד התנאים לכשירות אדם לרישום כסוכן מכס הוא, שהוא "התמחה בפעולות מכס לפחות שלוש שנים בהתאם לכללים ולתנאים שנקבעו, אלא שהמנהל רשאי, במקרים הנראים לו, לוותר על קיום תנאי זה, כולו או מקצתו".
- מוצע להפחית את תקופת ההתמחות משלוש שנים לשנתיים, אך יחד עם זאת לקבוע, כי על מנת להיות מאמן יידרש ותק של 5 שנים לפחות וכן אישור מהועדה המייעצת, כדי להבטיח רמת התמחות נאותה.

ובלבד שהגישו בקשה להירשם כסוכני מכס לא לפני תום שנה ולא לאחר שנתיים מיום שהדלו לעבוד באגף.

(ד) לא יירשם יחיד כסוכן מכס אם נתקיים בו אחד מאלה:

(1) הוא הורשע בעבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה יש עמה קלון או בעבירה על היקוק הדין בהטלת מסים או תשלומי חובה, ששר האוצר ממונה על ביצועו;

(2) הוא נפסל לשירות המדינה או פוטר מן המשטרה או גורש מצבא ההגנה לישראל על פי פסק דין סופי של בית דין מוסמך.

תיקון סעיף 5

7. בסעיף 5 לחוק העיקרי -

(1) האמור בסעיף יסומן (א) ובו, בפסקה (3), בסופה יבוא "ובלבד שאותו סוכן מכס לא יבצע פעולת מכס בתאגיד נוסף או כסוכן מכס עצמאי";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) המנהל רשאי לדרוש כי בתאגיד יהיו יותר מסוכן מכס אחד כמשמעותו בסעיף קטן (א)3, אם מצא כי היקף פעילותו של סוכן המכס שהוא תאגיד, או סיבה אחרת, מצדיקים זאת."

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 4(ד) המוצע:

סעיף 4(ב2) לחוק, בנוסחו היום, קובע, כאחת מהגבלות לרישום אדם כסוכן מכס:

"(2) תוך עשר שנים שקדמו להגשת הבקשה לרישום הורשע או נשא עונש מאסר על עבירה שיש עמה קלון";

קיים ספק בפסיקה אם עבירות מס הן עבירות שיש עמן קלון, ולכן מוצע לקבוע במפורש את סוג העבירות שאדם שעבר אותן לא יהיה רשאי להירשם כסוכן מכס, מאחר שסוכן מכס, כמי שמופקד על טיפול בעניני מסים, צריך להיות ללא רבב בבואו לפעול כלפי רשויות המס. הוראות חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981, מייתרות את הצורך בקביעת תקופת התיישנות מיוחדת לענין זה.

סעיף 7 סעיף 5 לחוק, בנוסחו היום, קובע לאמור: "בשירות תאגיד להירשם בפנקס

5. תאגיד יהא כשיר לרישום כסוכן מכס אם נתקיימו בו כל אלה:

(1) ...

(2) ...

(3) יש בו לפחות מנהל פעיל אחד שהוא אחראי לפעולות מכס או שותף אחד לפי המקרה, שהוא סוכן מכס."

כן מוצע לצמצם את סמכות המנהל לפטור מהתמחות, הקבועה היום בסעיף 4(א)5 לחוק ומנוסחת בהרחבה, רק למקרה שבו הוא מצא כי המבקש רכש נסיון מספיק בפעולות מכס.

סעיף 4(ב1) לחוק, בנוסחו היום, קובע לאמור:

4. (א) ...

(ב) לא יירשם יחיד כסוכן מכס אם נתקיים בו אחד מאלה:

(1) בשלוש השנים שקדמו להגשת הבקשה לרישום היה פקיד מכס, או עובד מדינה מהסוגים שקבע לענין זה נציב שירות המדינה, או שוטר מהסוגים שקבע לענין זה המפקח הכללי של המשטרה, או עובד רשות הנמלים מהסוגים שקבע לענין זה המנהל הכללי של רשות הנמלים;

הוראות חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969, מייתרות הוראה זו ומוצע לבטלה.

לסעיף 4(ג) המוצע:

קביעה זו מיועדת להקל על העובדים שצברו נסיון באגף המכס ומע"מ, כמעריכים או כגובי מכס, ועם זאת, לבטל את האפשרות למתן ההקלות בירי המנהל, לפי שיקול רעתו. הגבלת הזמן הינה בהתאם לחוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969, הקובע שנת צינון לעובד ציבור שפרש מעבודתו.

הוספת סעיף 5א 8. אחרי סעיף 5 לחוק העיקרי יבוא:

5א. לא יהא כשיר להירשם כסוכן מכס, אדם שהוא או קרובו הם בעלי רשיון למחסן רשוי או שהוא או, קרובו או שניהם ביחד, הם בעלי שליטה בחברה שהיא בעלת רשיון למחסן רשוי; לענין זה – "שליטה" – החזקה במישרין או בעקיפין, באחד מאלה:

- (1) 10% לפחות מהון המניות שהוצאו או מכוח ההצבעה;
 - (2) הזכות להחזיק ב-10% לפחות מהון המניות שהוצאו או מכוח ההצבעה או בזכות לרכשם;
 - (3) הזכות לקבל 10% לפחות מהרווחים;
 - (4) הזכות למנות דירקטור או את המנהל הכללי.
- "קרוב" – בן זוג, אח, אחות, הורה, הורי-הורה, צאצא וצאצאי בן הזוג, ובן זוגו של כל אחד מאלה."

החלפת סעיף 6 9. במקום סעיף 6 לחוק העיקרי יבוא:

6. (א) המנהל ינהל פנקס שבו ירשום כסוכן מכס את מי שהתקיימו בו הוראות סעיף 4 (להלן – הפנקס) ויתן למי שרשום בו תעודה שהוא סוכן מכס.

(ב) מי שרשום בפנקס, רשאי מיום רישומו לשמש סוכן מכס עד יום 31 בדצמבר של כל שנה ובלבד ששילם את אגרת הרישום לאותה שנה לפי הוראות סעיף 31.

ביטול סעיפים 8, 9 ו-10. סעיפים 8, 9 ו-10 לחוק העיקרי – בטלים.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 9 מוצע לרכו בסעיף אחד את ההוראות המצויות גם כיום בחוק לענין פנקס סוכני המכס ומתן תעודות הרישום, ולהבהיר כי רישום סוכן מכס בפנקס תקף רק כל עוד שולמה האגרה לאותה שנה.

סעיף 10 לסעיף 8 לחוק, כנוסחו היום – ראה דברי הסבר לסעיף 5 של הצעת חוק זו. סעיף 9 לחוק, כנוסחו היום, קובע לאמור:

"פרסום

9. הוגשה בקשה לפי סעיף 8, יפרסם המנהל או מי שהוסמך על ידו לענין זה הודעה על כך ולא יחליט בה לפני תום 60 יום מיום הפרסום."

מדובר בהוראת ביצוע שמקומה בתקנות, ולכן מוצע לבטל את הסעיף.

סעיף 10 לחוק, כנוסחו היום, קובע לאמור:

"רישום ואגרת רישום

10. (א) מצא המנהל כי נתמלאו הוראות הסעיפים 4(א) או 5 ושולמה אגרת הרישום שנקבעה, ירשום את

מוצע להגביל את פעילות סוכני המכס העובדים אצל סוכן מכס שהוא תאגיד ולא לאפשר להם לבצע פעולות מכס בתאגיד נוסף או כסוכני מכס עצמאיים.

כן מוצע לאפשר למנהל לדרוש, שיהיה בתאגיד יותר מסוכן מכס יחיד כאשר הדבר נדרש, לאור היקף פעילות התאגיד או מכל סיבה אחרת. זאת לאור סעיף 3א(ב) המוצע (סעיף 4 לה"ח). הקובע שסוכן המכס עצמו יחתום על רשימון היבוא; בתאגידים גדולים שמשרדיהם מפורזים בכל הארץ עלולה להתעורר בעיה, שסוכן מכס יחיד לא יוכל להתגבר על העבודה בזמן סביר ופעילות התאגיד תיפגע.

סעיף 8 מוצע לקבוע שאדם, שהוא או קרובו הם בעלי רשיון של מחסן רשוי או בעלי שליטה בחברה שהיא בעלת רשיון למחסן כאמור, דהיינו, מטפלים בשחרור מטענים לאחסנה במחסן רשוי ובאחסנתם בפועל, לא יוכל להירשם כסוכן מכס, כדי שלא יעמוד במצב של ניגוד עניינים בין עיסוקו כבעל מחסן רשוי לבין עיסוקו כסוכן מכס.

(1) בסעיף קטן (א) -

(א) בפסקה (2), במקום "(3) שבסעיף 5" יבוא "שבסעיף 5(א)(3)";

(ב) במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) הורשע בעבירה כאמור בסעיף 4(ד)(1)."

(2) בסעיף קטן (ב), במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) שנתיים רצופות ובלי סיבה סבירה לכך, לא עסק באופן פעיל כסוכן מכס או לא ביצע פעולות מכס במסגרת תאגיד סוכן מכס שבו הועסק, וזאת אף אם הוסיף לשלם אגרה כאמור בסעיף 31."

12. בסעיף 13 לחוק העיקרי, אחרי המלים "חקירת משטרה" יבוא "או חקירת רשויות המס", ובסופו יבוא "לענין זה, "רשויות המס" - אגף המכס ומע"מ או נציבות מס הכנסה".

13. בפרק הרביעי לחוק העיקרי, בכותרת, במקום "רישוי פקידים" יבוא "פקידים רשויים".

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 11(ב)(1) המוצע:

סעיף 11(ב)(1) לחוק, כנוסחו היום, קובע:

"(ב) המנהל רשאי, לאחר התייעצות עם הועדה, למחוק רישומו של סוכן מכס, אם היה לו יסוד סביר להניח שנתקיים בו אחד מאלה:

(1) שנתיים רצופות, ובלי סיבה סבירה לכך, לא עסק כסוכן מכס ולא עבד בתאגיד הרשום לפי חוק זה."

מוצע לקבוע כי מחיקת סוכן מכס מפנקס סוכני המכס תאפשר אף אם שולמה האגרה לגבי התקופה האמורה, מכיוון שאדם אינו פועל כסוכן מכס פעיל במשך שנתיים רצופות איננו יכול לעמוד, בדרך כלל, בדרישות המקצועיות הנדרשות מסוכן מכס.

סעיף 12 סעיף 13 לחוק, כנוסחו היום, קובע:

"איסור פעולות לשעה

13. היה למנהל יסוד סביר להניח כי נתקיימו נסיבות המחייבות או מרשות מחיקת רישומו של אדם מן הפנקס, רשאי הוא, לאחר התייעצות עם הועדה, לאסור עליו לפעול כסוכן מכס עד שיתברר קיומן של הנסיבות, ובלבד שאיסור כאמור לא יארך יותר משלושה חודשים, ואם התחילה חקירת משטרה בענין זה - עד גמר החקירה וההליכים המשפטיים שבעקבותיה."

מוצע לאפשר השעיית סוכן מכס גם בכל מקרה שבו נערכת נגדו חקירה על עבירת מס, וזאת עד גמר החקירה וההליכים המשפטיים שבעקבותיה.

המבקש בפנקס ויתן לו תעודת רישום, ומי שנרשם כאמור יהיה רשאי לשמש כסוכן מכס עד יום 31 בדצמבר של השנה בה נרשם.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי המנהל, לאחר התייעצות עם הועדה, לדחות בקשת אדם לרשמו בפנקס אף אם נתמלאו בו התנאים המפורטים בסעיפים 4(א) או 5 ביחיד - אם לדעת המנהל אין המבקש ראוי לעסוק כסוכן מכס, ובתאגיד - אם לדעתו אחד השותפים בו או אחד ממנהליו הפעילים או אחד מפקידיו האחראים לפעולות מכס אינו ראוי לפעול כסוכן מכס."

לאור הוראות סעיף 6 המוצע (סעיף 9 בהצעת החוק) שוב אין צורך בסעיף זה ומוצע לבטלו.

סעיף 11 לסעיף 11(א)(3) המוצע:

סעיף 11(א)(3) לחוק, כנוסחו היום, קובע לאמור:

"מחיקת רישום

11. (א) רישומו של סוכן מכס יימחק אם נתקיים בו אחד מאלה:

(1) ...

(2) ...

(3) הורשע בעבירה שיש עמה קלון."

מוצע להתאים הוראות סעיף זה לסעיף 4(ד) המוצע כנוסחו בסעיף 6 בהצעת החוק.

תיקון סעיף 17 .14 בסעיף 17 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א) -

(א) במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) הוא בעל תעודה המעירה כי סיים בהצלחה 12 שנות לימוד בבית ספר שהוכר על ידי משרד החינוך והתרכות או שהוא בעל השכלה שלדעת המנהל היא שוות ערך ל-12 שנות לימוד";

(ב) במקום פסקה (4) יבוא:

"(4) עמד בבחינה שקבע המנהל, בנושאים שקבע בהתייעצות עם הועדה ואשר פורסמו ברשומות, ועבר תקופת התמחות של שנה אחת לפחות, בפעולות מכס, כפי שנקבע בתקנות";

(ג) פסקה (5) - בטלה.

(2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) המנהל רשאי לקבוע ליחיד שהגיש לו בקשה לכך, תקופת התמחות קצרה מהאמור בסעיף קטן (א)(4) או לפטור אותו מחובת התמחות אם מצא כי לאותו יחיד נסיון מספיק בפעולות מכס";

(3) סעיף קטן (ג) - בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לאחד את הוראות פסקאות (4) ו-(5), ולסווג את סמכות המנהל הקבועה בפסקה (5), לוותר על תקופת ההתמחות, כולה או מקצתה, רק למקרה שבו הוא נוכח לדעת כי המבקש רכש נסיון מספיק בפעולות מכס.

לפסקה (2): סעיף 17(ב) לחוק, בנוסחו היום, קובע לאמור:

"(ב) גובה המכס רשאי לאשר מינויו של אדם כפקיד רשוי לשעה אף אם עדיין לא עמד בבחינה כאמור בסעיף קטן (א)(4); תוקפו של אישור כאמור יפקע בתום שנה, אלא אם כן האריך גובה המכס את תוקפו לשנה נוספת."

מוצע לבטל את האפשרות למנות אדם כפקיד רשוי לשעה.

לפסקה (3): סעיף 17(ג) לחוק, בנוסחו היום, מונה את התנאים שבהתקיים אחד מהם לא יירשם אדם כפקיד רשוי.

מוצע, שההוראות לענין פסלות אדם מלהיות סוכן מכס יחולו גם לענין פסלות אדם המבקש להיות פקיד רשוי; ההוראות המוצעות בסעיף 15 בהצעת החוק מייתרות את הצורך בהוראות סעיף 17(ג), ולכן מוצע לבטלן.

סעיף 14 לפסקה (1): סעיף 17(א)(3) לחוק, בנוסחו היום, קובע שאדם יהא כשיר להתמנות פקיד רשוי אם -

"הוא סיים שמונה שנות בית ספר יסודי או כיתות מכינות של בית ספר תיכון המקבילות לשמונה הכיתות היסודיות בבית הספר היסודי, אלא שהמנהל רשאי, במקרים הנראים לו, לוותר על קיום תנאי זה, כולו או מקצתו";

כדי להעלות את רמת הפקידים הרשויים, מוצע לדרוש כי הם יהיו בעלי השכלה של 12 שנות לימוד לפחות או בעלי השכלה שלדעת המנהל היא שוות ערך לה, ולבטל את סמכות המנהל לוותר על תנאי זה, לפי שיקול דעתו.

בין התנאים לכשירותו של פקיד רשוי, הקבועים כיום בסעיף 17(א) נקבע:

"(4) יומד בבחינה שנקבעה על ידי המנהל בהתייעצות עם הועדה;

(5) התמחה בפעולות מכס לפחות שנה, בהתאם לכללים ולתנאים שנקבעו, אלא שהמנהל רשאי, במקרים הנראים לו, לוותר על קיום תנאי זה, כולו או מקצתו."

15. במקום סעיף 18 לחוק העיקרי יבוא:
 "החלת הוראות על פקיד רשוי רשוי בשינויים המהווייבים".
 18. הוראות סעיפים 4(ג) ו-4(ד), 11(א) ו-12(ב), 12 ו-14 יחולו גם על פקיד
16. במקום סעיף 19 לחוק העיקרי יבוא:
 "הודעה על הפסקת העסקה 19. הופסקה העסקתו של פקיד רשוי, יודיע על כך מיד סוכן המכס או בעל הטובין, לפי הענין, לגובה המכס שאישר את העסקתו".
17. במקום סעיף 22 לחוק העיקרי יבוא:
 "אחריות סוכן מכס 22. מבלי לגרוע מאחריותו של בעל הטובין, ישא סוכן מכס באחריות אישית לתשלום כל המסים המוטלים על יבוא או על יצוא הטובין ויהא הייב לבצע לגבי טובין אלה את כל הפעולות החלות על פי כל דין על מי שייפה את כוחו לגביהם".
18. במקום סעיף 23 לחוק העיקרי יבוא:
 "ערער 23. (א) מי שנפגע מהחלטה של המנהל או של גובה המכס לפי חוק זה, רשאי לערער עליה לבית משפט שלום תוך 30 ימים לאחר שהומצאה לו הודעה על ההחלטה.
 (ב) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר דרך הגשת הערעור וסדרי הדין בו ובדבר אגרות, הוצאות ודמי בטלה לעדים".

דברי הסבר

- סעיף 15 סעיף 18 לחוק, כנוסחו היום, קובע לאמור:
 "אישור ואגרה 18. (א) מצא גובה המכס כי נתמלאו הוראות סעיף 17(א) ושולמה אגרת אישור שנקבעה, יאשר את המועמד, ומי שאושר כאמור יהא רשאי לשמש פקיד רשוי עד יום ה-31 בדצמבר של השנה בה אושר.
 (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) רשאי גובה המכס, לאחר התייעצות עם הועדה, לטרב לאשר מינויו של אדם כפקיד רשוי אף אם נתמלאו בו התנאים המפורטים בסעיף 17, אם לדעת גובה המכס אין המועמד ראוי לשמש כפקיד רשוי".
- מוצע להחיל על פקיד רשוי את התנאים החלים על סוכן מכס המפורטים בסעיף 4(ג) ו-4(ד) (רישום בפנקס), בסעיף 11 (מחיקת רישום מפנקס), סעיף 12 (אזהרה ונזיפה) וסעיף 14 (זכות טיעון לפקיד רשוי וסייגים לסמכות המנהל בעת קיום הליכים משפטיים), ובמקביל לבטל את ההוראות הקיימות כיום בסעיף 18 בדבר אישור וביטול אישור פקיד רשוי.
- סעיף 16 מוצע לקבוע כי על סוכן המכס או על בעל הטובין להודיע מיד על הפסקת העסקתו של פקיד רשוי לגובה המכס שאישר את העסקתו. זאת כדי למנוע את האפשרות, שלאדם שאינו מוסמך לעשות פעולת מכס תהיה גישה לחצרי רשות המכס.
 ההוראות הקבועות היום בסעיף 19 לא בוטלו אלא מצאו את ביטוין בסעיפים אחרים של הצעת חוק זו.
- סעיף 17 מוצע להעביר לסעיף 22 את ההוראה הקבועה היום בסעיף 170 לפקודת המכס, לפיה סוכן המכס ישא באחריות אישית לתשלום המסים ולביצוע הפעולות החלות על פי כל דין על מי שייפה את כוחו, וזאת בנוסף לאחריותו של נותן יפוי הכוח. במקביל, מוצע לבטל את סעיף 170 לפקודת המכס.
- הוראת סעיף 22 הקיים כלולה בסעיף 5(ב) לחוק המוצע (ראה דברי הסבר שבסעיף 7 להצעת החוק).
- סעיף 18 כדי לפשט את הליך הערעור, מוצע לבטל כליל את המוסד של ועדת ערר ולאפשר למי שנפגע מהחלטות לפי חוק זה להגיש ערעור לבית

- ביטול סעיף 24 19. סעיף 24 לחוק העיקרי – בטל.
- תיקון סעיף 27 20. במקום סעיף 27 לחוק העיקרי יבוא:
- “עונשין 27. (א) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שנה:
- (1) מוסר מסמך או ידיעה לא נכונה או לא מדוייקת לפי חוק זה, ללא הסבר סביר;
- (2) נמנע ללא הסבר סביר מלמסור ידיעה, מסמך או דבר שהוא חייב במסירתם לפי חוק זה, או שנדרש למסרם;
- (3) עובר על הוראות סעיף 3 או סעיף 16(ב) או על איסור לפי סעיף 13.
- (ב) המפר הוראה מהוראות חוק זה ולא נקבע להפרה עונש, או המפר הוראה בתקנות על פיו כשנאמר בתקנות שההפרה היא עבירה, דינו – מאסר שלושה חודשים.”
- הוספת סעיף 29 א 21. אחרי סעיף 29 לחוק העיקרי יבוא:
- 29א. עבר סוכן מכס עבירה על פי דיני המסים החלים על יבוא ויצוא טובין, ייאשם בה גם מי שייפה כוחו לפעול בשמו, זולת אם הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו או שנקט את כל האמצעים הנאותים כדי להבטיח את קיום הוראות החוק.”
- “אחריות של מרשה

דברי הסבר

- משפט השלום. כמו כן מוצע להסמיך את שר המשפטים להתקין תקנות בדבר דרך הגשת הערעור וסדרי הדין בו ובדבר אגרות, הוצאות ודמי בטלה לעדים.
- סעיף 19** סעיף 24 לחוק, כנוסחו היום, קובע הוראות לגבי ועדת ערר; עם ביטול מוסד זה, לא יהיה עוד צורך בו.
- סעיף 20** סעיף 27 לחוק, כנוסחו היום, קובע לאמור:
- “עבירות ועונשין
27. (א) המשיג במרמה רישום בפנקס כסוכן מכס או אישור כפקיד רשוי, דינו – מאסר שלוש שנים או קנס 5,000 שקלים חדשים.
- (ב) המוסר מסמך או ידיעה לענין חוק זה או תקנה על פיו, והוא יודע שהמסמך או הידיעה אינם נכונים, דינו – מאסר שנתיים או קנס 5,000 שקלים חדשים.
- (ג) העובר על הוראות סעיפים 3, 16(ב) או על איסור לפי סעיף 13, דינו – מאסר שנה או קנס 2,000 שקלים חדשים.
- (ד) הנמנע – בלי סיבה מספקת – ממסירת ידיעה, מסמך או דבר שהוא חייב במסירתם לפי חוק זה או שנדרש למסרם, דינו – קנס 1,000 שקלים חדשים.
- (ה) העובר על הוראה מהוראות חוק זה, או הוראה שניתנה על פיו ושלא נקבע לה עונש אחר, דינו – קנס 1,000 שקלים חדשים.”
- מוצע להתאים את רמת הענישה של העבירות המנויות בסעיף זה לזו הקיימת בחוקי המסים האחרים (מכס ומע"מ).
- סעיף 21** מוצע להוסיף לחוק הקיים הוראה המצויה כיום בסעיף 171 לפקודת המכס המטילה אחריות על בעל הטובין שייפה את כוחו של סוכן המכס לפעול בשמו, ובמקביל לבטל את סעיף 171 לפקודת המכס.

22. סעיפים 170 ו-171 לפקודת המכס – בטלים.
- תיקון פקודת המכס תחילה והוראות מעבר
23. תחילתם של סעיפים 4(א3), 4(א5) ו-1(א1) לחוק העיקרי, כנוסחם בחוק זה – שנה מיום תחילתו של חוק זה, ובלבד שהוראותיהם לא יחולו לגבי מי שהחל את התמחותו כסוכן מכס או כפקיד רשוי לפני יום תחילתו של חוק זה.

דברי הסבר

- סעיף 22 מוצע לבטל את סעיפים 170 ו-171 לפקודת המכס, הקובעים לאמור:
- "אחריותם של סוכנים מורשים"**
170. כל הפועל כסוכנו של בעל טובין לכל ענין שבדיני המכס יש לראותו כבעל הטובין גופו, ולפיכך ישא באחריות אישית לתשלום המכס המוטל על הטובין ויהא חייב לבצע לגבי טובין אלה את כל הפעולות שהן לפי דיני המכס מחובתו של בעל הטובין; אולם אין סעיף זה בא לפטור משום חובה את המרשה.
- אחריותם של מורשים**
171. (א) אדם המייפה כוחו של סוכן לפעול בשמו בענין טובין לכל ענין שבדיני המכס, יהיה אחראי על פעולותיו ועל הצהרותיו של סוכנו ואפשר לתבוע אותו לדין על כל עבירה שעבר סוכנו בענין טובין אלה, כאילו הוא עצמו עבר על כל עבירה כזו.
- הוא עצמו עבר אותה עבירה; אולם אין להענישו עונש מאסר, אלא אם הסכים למעשה לביצוע העבירה.
- (ב) שום דבר האמור בסעיף זה לא ישלול את האפשרות לתבוע את הסוכן לדין.
- הכנסתם של סעיפים אלה לחוק המוצע כאמור בסעיפים 17 ו-22 להצעת חוק זו מייתרת קיומם בפקודת המכס.
- סעיף 23 מוצע לקבוע כי תחילת ההוראות בדבר הדרישה להשכלה תיכונית, תוך שלילת סמכות המנהל לוותר על דרישה זו, ובדבר תקופת ההתמחות של שנתיים למי שמבקש להיות סוכן מכס, וכן בדבר הדרישה להשכלה תיכונית למי שמבקש להיות פקיד רשוי תהיה שנה מיום פרסום החוק, ובלבד שהוראות אלה לא יחולו לגבי מי שביום תחילת החוק כבר החל את התמחותו כסוכן מכס או כפקיד רשוי.

